

sırasındaki eğitimsel ve teknik uygulamalar Birinci Dünya Savaşı ekseninde incelenmiştir. Bu kapsamda savaşın ardından başlayan dönemde mevcut uygulamaların sonuçlarına ilişkin değerlendirilmedi bulunulmuştur.

"Millî Mücadele Yıllarında İnebolu'da Yaşanan Askerî Olaylar ve İnebolu'nun Bombalanması" adlı makalede İnebolu'nun Millî Mücadele'de cephe gerisinde lojistik faaliyetlerin en yoğun yaşandığı yerlerden biri ve Millî Mücadele'nin ana kılmal noktası olduğu tespitinde bulunulduktan sonra burada kurulan sivil ve askerî teşkilatların Millî Mücadele'nin bizzat içinde yer aldığı ve özellikle lojistik ve istihbarat desteği sağladığı vurgulanmıştır. İşgal kuvvetlerinin sürekli gözetim ve denetim altında tuttukları İnebolu'nun Yunan gemileri tarafından bombalanışı ve abluka altına alınarak Millî Mücadele'nin lojistik desteğinin kırılmaya çalışılması incelenmiştir.

Farklı tarihî konularda yazılmış makalelerin yer aldığı dergimizin bu sayısının da ilgiyle okunacağını ümit ediyoruz.

Oğuzname
150260

Abdullah ATAY
Korgeneral
ATAŞE Başkanı

01 Temmuz 2021

MADDE YAYIMLANDIKTA
SCNRA GELEN DOKÜMANI

IDEAL BİR TÜRK HÜKÜMDARI VE BAŞKOMUTANI OLARAK OĞUZ KAĞAN

(OĞUZ KAĞAN DESTANI'NIN TÜRK KÜLTÜR TARİHİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ)

Şallım KOCA*

Öz: Türkler, tarihin tanıdığı en eski ve en köklü milletlerin başında gelir. Onlar, pek erken çağlarda kendilerine özgü sağlam ve ölmaz değerler yaratmak, yani güçlü bir millî kültür meydana getirmek ve dünya politikasını etkileyen büyük teşkilatlar kurmak suretiyle tarih sahnesine çıkmışlardır. Bu hükmün en açık ve en kesin delili, Oğuz Kağan Destanı'dır. Çünkü Türk kültürünün en eski ve en temel değerleri, Oğuz adındaki bir Türk kahramanının hayat ve faaliyetlerini anlatan Oğuz Kağan Destanı'na saf ve sade bir şekilde yansımıştır. Biz bu makalede, Oğuz Kağan Destanı'nın İslam öncesi versiyonuna yansımış olan Türklerin hayat tarzlarına, dünya ve evrenle ilgili mitolojik düşüncelerine, Gök Tanrı inançlarına, dünya hâkimiyetî fikirlerine, devlet teşkilatlarına ve geleneklerine dair bilgileri tespit edip değerlendirmeye çalıştık. Bu kısa değerlendirme ile şu sonuca vardık: Oğuz Kağan'ın ortaya koyduğu devlet anlayışı ve temelini attığı gelenekler, bütün Türk tarihi boyunca ölmazlığını korumuş, kendisinden sonra ortaya çıkan Türk devletlerine dalma örnek ve model olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Kağan, atlı-göçebe hayat, Türk kozmogoni anlayışı, Gök Tanrı inancı, yay ve ok, Bozoklar, Üçoklar, ad verme geleneği, Uluğ Türük, İrkil Hoca, yas töreni

Abstract: Turks come in the first place among the earliest and rooted nations that history knows. They began to appear in the scene of history by constituting specific, stable and permanent values, namely, bringing a strong national culture and establishing great governances that affected the world politics in the earlier eras. The Epic of Oguz Kagan is the most clear proof of this idea. Because the oldest and the most fundamental values of Turkish culture reverberates to the Epic of Oguz Kagan purely and simply which narrates life and activities of a Turkish hero named Oguz. In this article, we tried to determine and evaluate life styles, mythological thoughts on the world and universe, Celestial God belief, world domination concept, state organisations and traditions of Turks appearing in the pre-Islamic variant of the Epic of Oguz Kagan. We conclude to that result through this short evaluation: The thought of state proposed by Oguz Kagan and traditions founded by him keep their persistence in the whole Turkish history, set an example and archetype forever to all Turkish states that arose after him.

Key Words: Oguz Kagan, horse-nomadic life, Turkish cosmogony concept, Celestial God belief, bow and arrow, Bozoks, Üchoks, naming tradition, Uluğ Türük, İrkil Khodja, mourning ceremony

Giriş

Tarihçiler, eski Türk tarihinin kaynaklarını genel olarak "1. Şifahlî (Sözlü) Haberler, 2. Yazılı Haberler, 3. Buluntular ve Kalıntılar" olmak üzere üç kısma ayırmışlardır. Hem Türk tarihinin hem de Türk kültürünün en önemli edebî ürünleri, hiç kuşkusuz yazıya geçinceye kadar nesilden nesile aktarılmak ve tekrarlanmak suretiyle hafızalarda korunmuş olan şifahlî haberlerdir. Çeşitli şifahlî haberler vardır. Bunları şu şekilde belirlemek mümkündür: 1. Mitler (Mythe), 2. Destanlar (Épopée), 3. Menkıbeler (Geste), 4. Efsaneler (Légende), 5. Masallar (Fable), 6. Fıkralar (Anecdote), 7. Atasözleri (Proverbe), 8. İlahiler (Poésie divine, Musique divine) ve Dualar (Priére).

*Askerî Tarih Araştırmaları Dergisi (Sayı 17) Subat 2011 Ankara, yd. 9
Prof.Dr., Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, skoca@gazi.edu.tr

2698. **Ömiraliev, Kūlmat:** »Oguz kağan« eposynyn tili /
Kūlmat Ömiraliev. - Almaty : Gylım, 1988. - 279 S.
Inhalt: Die Sprache d. Epos »Oguz kagan«. - Parallelsacht.:
Jazyk eposa »Oguz kagan«. - In kyrill. Schrift, kasach.
ISBN 5-628-00135-X 29 A 13534

09 MART 1994

21461 **BERNSHTAM, A. N.** Istoriches-
kaya pravda v legende ob Oguz-kagane.
(La vérité historique sur Ogouz-Kagan.)
Sov. Etn., 1935 (6), pp. 33-43

Oguz Kagan

T811.1
GO.T

Gocul, Basri

Türk milli destanı oğuzlama / by Basri
Gocul.- Bursa: [s.n.], 1971 (Bursa: Sanat
Matbaası)
129 p.; 20 cm.

5257

1. Literature, Turkish - Poetry I. Title II.
Title: Oğuzlama

Oguz Kagan Destanı (Türk)

2680 **GÖMEÇ, Saadettin.** The identity of Oguz Kagan. The
Oguz in the history and the epics of Oguz Kagan.
*Oriente Moderno: Rivista d'informazione e di Studi per
la Diffusione della Conoscenza della Cultura
dell'Oriente soprattutto Musulmana*, 89 i (2009)
pp.57-66.

[Handwritten signature]